

Magyarországon épített város

A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG EGYHÁZI ÉS POLITIKAI HETILAPJA

Megjelenik
minden második csütörtökön

ELŐFIZETÉS FÉLÉVRE 3 PENGÓ
A BUDAI LUTHER-SZÖVETSÉG
58141. SZ. POSTATAKARÉK-CSEKKSZÁMLÁJÁRA KÜLDENDŐ
KIADÓHIVATAL BUDAPEST, DONÁTI-U. 49., II. EM. 15

FELELŐS SZERKESZTŐ
ÉS KIADÓ
HÜTTL ÁRMIN
BUDAPEST, I., VERBÓCZY-U. 28

„Ében-Haezer“

Sámuel pedig vett egy követ és felállítá Míspa és Sén között, és Ében-Haezernek nevezte el, mert mondá: Mindeddig megsegített minket az Ur / I. Sám. 7. 12.

Ujév napján sok ember szeretné félretolni azt a függönyt, mely a jövőbe való látást lehetetlenné teszi és kívánná előre megtudni, hogy mit hoz számára az idő. Eddig azonban, bármennyit erőlködött is az ember, még senkinek nem sikerült a jövőt előre meglátnia. Azért sokkal jobb, ha az ember visszanéz a múltba. Ez a múlt valamikor jelen, sőt jövő volt, mellyel szemben sokszor értetlenül állottunk. Hasonló volt egy visszajáról megnezett himzéshez, melyben semmi alak, rend vagy célszerűség nem volt felfedezhető. Ma azonban kevés komolysággal is megérthetjük, hogy Isten különböző rendelkezéseivel a múltban mit akart bennünk munkálni, ma már a himzésnek igazi oldalát látjuk és tapasztalatból mondhatjuk: mind jó amit Isten tész. Ami eddig összefüggés nélkül való értelmetlen dolognak látszott, az most — Isten rendező keze által — mint egységes, szervesen összetartozó és működő szerkezet jelenik meg előttünk. Isten mindeddig megsegített minket. Élünk, vagyunk. Isten mindeddig kedvezett nekünk, megkegyelmezett bűnös lelkünknek és az új évvel újra hív minket az ő kertjébe munkásokul, hogy az ő terveit, az ő céljait munkáljuk. Épp azért nyugodt szívvel, félelem nélkül tekinthetünk

az 1932. esztendő elé is. Hiszünk abban, hogy ez az esztendő is, akár akarjuk, akár nem, Isten világtervének szolgálja lesz. Milyen dicső feladat vár abban Istennek minden engedelmes gyermekére! Milyen felséges dolog a mindenható Ur eszközének, munkatársának lenni és az örökkévalóság számára dolgozni! Oh vajha ez az érzés élne bennünk! Vajha mindent, ami ér minket az új esztendőben, Istennel hoznánk közvetlen kapcsolatba és gyermeki engedelmisséggel járnánk azon az uton, melyet Isten atyai szeretete és gondviselése jelöl ki számunkra és nem törődve a holnapokkal, mindig csak a mának köteleseit akarunk teljes hűséggel végezni. Ha Istenre gondolva, Jézus példáját követve járunk utunkon, el kell érünk a végső célt. Tombolhatnak viharok fejünk felett és szívünkben, ijesztgethetnek sötét éjszákák, rémitgethetnek szörnyű rémségek, ha hitünkkel erősen kapaszkodunk mennyei Atyánk óvó és védő karjába, minden nap áldhatjuk az Urat, mert megsegít minket és a költővel mondhatjuk:

*Uj év tünt fel, új reménység
Töltse be a sziveket,
Távozz tőlünk messze kétség,
Nincs hatalmad már neked.
Isten, oh mi Istenünk,
Szent Fiad s Te vagy velünk,
Tul a siron lesz jövődönk
Egy örök, szebb ujesztendőnk. (Sántha K.)*

Karácsony

Irta: *Endreffy János*

Egy nap mulva* reánk köszönt a karácsony glóriás estéje. Kigyulladt gyertyalángok, vakító fenyőfák, extázisban ragyogó gyermekarcok, szűkös és fejedelmi ajándékok jelentik a nagy örömhírt a világnak: az Üdvözítő megszületett. Szeretet született a szeretetlen világra.

Csodálatos, hogy a Messiásra évezredek keresztlátta várt a Szentföld, minden egyéni és nemzeti katasztrófában a Messias eljövételével vigasztalták a próféták szomorkodó népüket. Messias után sirt a falu és a bekerített város, Messias után sirt napkelet minden zarándoka és csillagjosa, temploma és zsinagógája, koldusa és királya.

Hogyan keletkezhetett ilyen tömegvágy, ma azt mondanák: ilyen tömegpsychosis?

Néhány példából megértjük a hajdani Krisztus város mohóságát és általános elterjedését.

A babyloni és asszír ásatások napvilágra hozták a lejtűnt idők kulturáját és minden borzalmát. Agyagba égetett táblákról olvassuk le a régi királyok diadalmas jelentéseit haditetteikről. Sanherib százával sorolja föl azoknak a városoknak neveit, melyeket eltörölt a földnek színéről. Mint valami refrén a vers végén, tér vissza az ismétlés jelentéseiben: »bevettem és leromboltam», »rohammal bevettem és hamuvá tettem», »pusztává tettem és romhalmazzá», »az ellenséges országot, mint valami seprővel sepertem ki»; az egyik agyagtáblán szinte átszelleműten hirdeti Sanherib: »Győzelmi jelvényeim usztak az ellenség vérében, mint valami folyóban. Harci szekereim, melyek embereket és állatokat zuznak szét, futás közben hengerelték le testeiket. Mindenkinnek, aki élve került a kezembe, kezeit levágtam.»

Assurbanipal az egyik agyagtáblába ezt vésette az egyik ellenséges vezérről: »Élve került a kezeimbe, Ninivébe vitettem és élevení nyuzattam le a bőrét.» És mindezt a borzasztóságot az ő istenek nevében követték el a babyloni és asszír királyok. Ismét ezt olvassuk az egyik agyagtáblán: »A fölgyuított városok füstjét, mint áldozati füstöt mutattam be az égnek.» Amikor pedig arról beszél Assurbanipal, hogy a hadifoglyait vermekbe hányatta, kutyákkal, vadállatokkal és keselyűkkel tépette szét, ezt mondja az egyik agyagtáblán: »Evvvel örvendeztettem meg a nagy isteneknek, az én uraimnak a szívét!«

A Szentföld lakói évszázadokon át rettegtek a babyloni és asszír harci szekerek zörgésétől. Fölöttük csattogott az Isten ostora, hetven évig ették a babyloni fogság szomorú kenyerét, csak egy kisdud tőredék zokogott tovább Jeruzsálem romjai felett.

A Messiástól várták sorsuk jobbra fordulását. A megszállottság révedezésével imádkoztak azért a korért, amikor Isten elküldi a várva-várt Szabadítót, aki megszünteti az ember vadállati kegyetlenségét és felíti meg a szíveket, a Messiástól vár-

ták, hogy fölállítsa a béke, szeretet és igazság országát.

Messias után sirtak még a gyermekek is, mert a Krisztus előtti kor barbarizmusa még az ő ártatlan világukat is sújtotta. Vallási parancsszóra az anyák a Moloch bálvány tüzes karjai közé tették gyermeküket égő áldozatul és azt hitték, hogy ezáltal kiengesztelték a haragvó istenséget... Amikor házat vagy várfalat építettek, egy-egy ártatlan gyermeket falaztak be a fundamentumba, hogy kedvezőbb érzelmekre hangolják ezzel az áldozattal is a fölöttük örökös kegyetlen istenséget. Karthago ostroma alkalmával kétszáz gyermeket áldoztak föl Baálnak, hogy az ostromló sereg elvonuljon a falak alól...

Szörnyű idők hulló véréből és könnyéből állott elő az imádság: Isten küldd el a világnak a Megváltót, hogy hozzon a sötétségbe világosságot, a bűnbe erényt, a babonába új életet adó hitet. Ahogy az éhező várja a falat kenyeret, a szomjazó az üdítő vizet, a tikkadt föld az égi harmatot, oly sóhajtván várta a régi világ a Krisztus eljövését, az első karácsonyt. A Messias után sirtak az anyák, hisz a női nem helyzete végtelenül megalázó volt Keleten. Babilon ostroma alkalmával ötvenezer asszonyt fojtottak meg, mert fogytán volt a kenyér az ostromlott városban és minden fogyasztót fölöslegesnek tartottak, aki nem harcolt. Lehet-e csodálkozni azon, hogy a Messias várása olyan általános volt, hogy tömegvágygá nőtte ki magát, ami addig ostromolta az eget, amíg végre megnyílt és eljött a megígért Messias, hogy a szeretetlen, gyűlölködő, egymást pusztító embervilágra ráterítse szívének meleg vörös palástját... Az emberiség egyetlen, forró hálaadássá szellemült az első karácsonyi szent estén: »Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, a földön békeség és az emberekhez jóakarattal!«

Ilyen őszinte és bensőséges volt a Krisztusvárás egykoron és a karácsony valóban az idők teljessége volt, mert az Isten megkönyörült a bűnbe merült világon és Szabadítót adott neki a Jézus Krisztusban. Az első karácsony lett a történelem nagy óramutatója, mely jelzi az új idők hajnalát, bibliai nyelven szólva: »az éjszaka elmúlt, a nappal elközelgett».

A régi kor embere Isten megsegítő kegyelmét imádja a karácsony glóriás tényében, a bölcső előtt leborul a pásztor és a Napkelet tudós mágusa. Mert a karácsony tényleges hiányokat szüntetet meg, vérző sebeknek volt Gileád balzsama, barbár kegyetlenségekből vezetett a világ és az emberszív új reneszánsza felé. Krisztus születése előtt ledéren emelte fel koronás fejét a bűn és jó lelkiismerettel gyötört testet és lelket, férfit, nőt és gyermeket, nemzeteket sodort a pokol torkába és ezenfelül avval hivalkodott, hogy a bűnnel örvendezteti meg a nagy istenek szívét... A régi világ úgy benne ült a bűnben, hogy már nem is tudta, hogy bűnben él, nem volt meg benne a távlat, mely minden önismeret lényeges kelléke. Krisztusban ismerete meg a világ a Bűn szörnyű hatalmát és a Megváltót Hozsannával üdvözölte.

Nekünk is — mostan élő nemzedéknek — csak akkor lesz igazi karácsonyunk, ha a mi szívünkben is megszületik a Krisztus. A babyloni és

* Karácsonyi rádióelőadás a pozsonyi studióból 1931 december 23-án, este 6 órakor. Felolvasta a szerző.

asszir bűnök kegyetlensége elmúlt ugyan, de nem jár-e vissza éjféli kísértetjárásként a modern világba az egymást elnyomni akarás krisztustalan vágya, vajjon igazi béke van-e az egyes társadalmi rétegekben és nemzetek között, Ezsaiás próféta nyelvén: együtt lakik-e a farkas a bárányal? A mi szívünk önzése is a bethlehemi bölcső fényénél ébred kinos öntudatra és érez oltathatlan vágyat mindent átölelő igazságosság után. A karácsonyi bölcsőből sugárzó glória inspirálja a gondolatot: mindnyájan testvérek vagyunk, szeressük egymást! Nem ismeri a karácsony bensőségét az, aki Galsworthy-val azt tartja, hogy a karácsony nem hoz igazi örömet, csak álvilágosságot és homlokhoz tartott pisztolyt: »Légy meghatva, örülj!» A karácsony nem kényszerképzet, hanem önként, belülről jövő öröm azon az isteni tényen, hogy mégis van szeretet a gyűlölködő világon. Azt kívánjuk az életen keresztül, hogy minden hajlékban és minden szívben, nyomortanyán és királyi palotában jusson egy sugár a karácsonyi fényességből és a szent bölcső előtt ölelje át egymást a gyűlölködő embervilág!

A derék kormányos

Angolból fordította: *Farkas Mihályné*

— Jó néhány évtizeddel ezelőtt történt, egy dermesztően hideg, holdvilágos februári éjszakán, — kezdte elbeszélését öreg barátom, a nyugalmazott hajóskapitány — egy kis kétárbocsnak voltam akkor a parancsnoka, aznap este vetettünk horgonyt az öbölben.

Rettenetes küzdelmünk volt az elemekkel a megelőző tizenkét napon át. Majdnem állandóan ordított az északi szélvész, és hullott a hóval vegyes zuzmara. Az egész födélzet jégkéreggel volt bevonva, a vitorlák és kötélzet csonttá me-revedve, csak a legnagyobb erőfeszítésekkel voltak kezelhetők. Szerencse, hogy révbe jutottunk, mert már két nappal se bírtuk volna tovább a szörnyű fáradalmakat.

— Fagyos éjszakánk van, Larkin, — szólítottam meg a kormányost, mikor fölnéztem a födélzetre, hogy ott egy cigarettát szívjak el — úgy látszik nem enyhül a hideg, az apály idejére sem. Jó lesz szemmel tartani az uszó jégtáblákat, nehogy kárt tegyenek bennünk. — Valami beleegyezésfélét mormogott s én nyugodtan tértem pihenni, mert szükségzavu ember volt ugyan a mi kormányosunk, de alaposan értette a dolgát és megbízhatósága kétségen fölül állt.

Alig két óra múlva siető léptek zaja riasztott fel mély álmomból.

— Bocsásson meg, hogy zavarom, kapitány ur, — mentegetőzött, látva kelletlen ábrázatomat — de valami különös dolgot látok, jó lenne, ha rögtön megtekintené.

— Mi baj van? Valami történt?

— Egy jégtáblát pillantottam meg az imént, nem messze tőlünk uszik délkeleti irányban, de mintha valami kis fekete alak mozogna rajta. A holdat éppen felhő takarja, nem látok tisztán, de attól tartok, hogy egy halálraszánt gyermek az ott a jégen.

— Talpra ugrottam és mindketten a födélzetre

rohantunk. Már akkor jócskán eltávolodott tőlünk a jégtábla, a nyílt tenger felé usztában, de a kormányos által megjelölt irányban megpillantottam mégis. Ámde szabad szemmel csak annyit láthattam, hogy tündöklően fehér felületét egy kis sötét pont zavarja meg.

— Hozza el a messzelátómat, Larkin, rögtön kibukkanik a hold a felhő mögül és tisztában leszünk a helyzettel.

Percekig álltunk aggodalmas várakozásban, mig nem újra feltűnt a hold s olyan ragyogó fényrel árasztotta el a tengert, aminőt csak itt északon tapasztalunk mi tengerészek. Hirtelen a messzelátóba néztem, — egy pillantás éppen elég volt!

— Talpra legények! — ordítottam s már kusztam is lefelé a hágesón, hogy kikapcsoljam a mentőcsónak láncait.

Larkin is tudta már, hányadán vagyunk.

— Uram Isten! — rémüldözött, miközben dermedt ujjakkal segített nekem a csónak vízrebocsátásában — nem is egy, de két nyomorult kis gyermek uszik ott a biztos halálba!

Segélykiáltásomra mégis előtámolygott kettő a holtra fáradt matrózok közül s kevesebb idő alatt, mint ahogy én azt itt most elbeszélem, beleugráltunk a ladikba, és már el is helyezkedtünk. Én a kormánynál, a két legény az evezők mellett, Larkin a hajó farában.

— Látjátok, fiuk, azt a jégtáblát, amelyen az a két kis feketeség mozog? Az a célpont. Ha odavisztek, elsején megduplázva adom ki a havi zsoldotokat, — mondtam nekik.

A tengerészek nekifeküdtek az evezőknek, de hajh! gyöngék és egyenlőtlenek voltak csapásaik, mert végkép kimerítették erejüket az előző napok viszontagságai. Megtettek minden tőlük telhetőt az árral való küzdelemben, mégis alig távolodtunk el valamennyire árbocosunktól.

A jó Larkin kétségbeesve látta, mily kevés tért nyertünk s nem késett a biztatással:

— Rajta, fiuk, ne csüggedjete! Két nagy aranypénzem van, még ma nektek adom örömmemben, ha azt a két kis szerencsétlent sikerül megmentenünk. Ne hagyjátok el magatokat!

Szivesen is engedelmeskedtek volna azok, de már nem győzték erővel. Még pár gyöngé evezőcsapás s az egyik matróz ájultan dőlt el a padon, a másik is kimerült már teljesen.

Larkin felragadta a gazdátlan evezőt. «Feküdj a csónak fenekére, fiam. Kapitány uram, rajtunk a sor! Fogja azt a másik lapátot!» Beláttam, hogy azt kell tennem és elfoglaltam a másik legény helyét. Egybevágó evezőcsapásaink tanuskodtak, hogy mindketten értjük az evezés tudományát s lassan, de folytonosan haladni kezdtünk előre, majd folyton növekedő sebességgel szeljük a hullámokat, úgyhogy az evező nyele szinte égette a tenyerünket.

Soha ilyen hajszát! Csak nehéz, ziháló lélekzetünk hallatszott, amint nekifeszítettük az evezőt a hullámoknak, hogy homlokunk majdnem térdünket érinté, aztán minden erőnket összeszedve hátravetettük magunkat. Így hódítottunk meg hulló verejtékünk árán minden hüvelyknyi tért. Sok óra kimerítő munkája volt összpontosítva e negyedóra nagy erőfeszítésben.

— Messze van-e még a cél, Larkin? — lihegetem, mert háttal ültem a fölvett iránynak. — Én már nem birom tovább.

— Mindjárt elérjük, kapitány uram! Az Isten szerelmére kérem, szedje össze az erejét! Gondoljunk a saját gyermekeinkre otthon és ne hagyjuk veszni ezeket!

És tovább szelték az evezők a holdfényben csillogó hullámokat. Csodálatos lelkesedés, több az emberbaráti szeretetnél, szászorozta meg erőnket. Családapák voltunk mind a ketten.

Megrettenve láttam hirtelen, hogy társam abbahagyja az evezést, azt hittem, végkimerülés okozza ezt. Örömtől reszkető hangja csakhamar megnyugtatót.

— Lassan, vigyázva, kapitány uram, egy-két evezőcsapás már csak... megérkeztünk! — Csónakunk oldala a jégtáblát surolta, amelyre Larkin nem késett átugrani. Én is követtem példáját, megparancsolva előbb embereimnek, hogy tartsák a hajóeszkát a jég közvetlen közelében.

Odorohantunk a sötét ponthoz, mely érdeklődésünk tárgyát képezte, és két kis fiút találtunk ott félig megfagyva; a nagyobbik dermedt karocskáival átölelve tartotta a kicsinyt. Már az utolján voltak; zsibbadt önkívületben, álomba merülve, amelyből nem lett volna soha ébredés.

Larkin felragadta az egyik gyermeket, letépte csonttá fagyott kabátját. Iefeszegette cipőit, s főlombolva saját ruháit, úgy ölelte keblére, testének melegével igyekezve a félholtba életet önteni. Én ugyanazt tevém a másikkal. A meleg ruhák, amelyeket a csónakban magunkkal hoztunk, jó szolgálatot tettek, s matrózaink — kissé már magukhoz térve — képesek voltak bennünket visszaszállítani.

Később, mikor abban a nagy örömben volt részünk, hogy a gyermekeket ép egészségben visszaadhatjuk szüleiknek, akik őket már elveszettnek hívék, megtudtuk azt is, hogyan kerültek a veszedelmes helyzetbe szegény kis vándoraink. Csuszkáltak a tenger befagyott partján, Newyorktól vagy tíz mérföldnyire, midőn az apály mozdulása elválasztá a nagy tömegtől a jégtáblát, amelyen játszadoztak és ez az ár sodrába került. A fagyos éjszakában a nyílt tengeren biztosan odavesztek volna, ha Larkin sasszeme föl nem fedezi és könyörületes szíve meg nem szánja őket.

Az izgalmas éjszakát követő reggelen vígan pipázgattunk Larkin a földéleten. Megszólítottam:

— Hogy van, öregem? Nem ártott meg az éjjeli kirándulás?

— Kutyabajom sincs, kapitány uram! — válaszolt jólelkű nevetéssel, s a siker fölött érzett öröme egy könnyet csalt pilláira. — Egy kissé zsibbad ugyan a karom, de nem sokat törődöm vele, mert olyan jó meleg a szívem tája! — és trefás mozdulattal simogatta meg a baloldalán ócska matrózbuzát, amely olyan jóra való, bátor férfiszívet takart.

.....
Dr. Batizfalvy főorvos, fogorvos magán Fogorvosi Intézetében vállalkozik fog- és szájbetegségben szenvedő egyháztagjaink szakavatott, gondos és mérsékelt áron való kezelésére, mindennemű fog pótlására. Szükség esetén részletfizetésre. Forduljunk hozzá teljes bizalommal. Muzeum-körút 27. sz.

Az ítélet I.

A Varsányi-ügy egy felvonása véget ért. Egyházunk egyetemes törvényszéke kimondotta ítéletét. Az ítéletet részletes indokolásával együtt még nem kézbesítették ki. Egyelőre korai még a végleges állásfoglalás, mivel azonban egyházunk és lapunk közönségét ez az ügy kezdettől fogva minden vonatkozásában érdekelte, a tárgyalásról és a rendelkező részről máris be kell számolnunk, de természetesen: a fenntartandók fenntartásával s azzal az óvatossággal, amit a részleteiben nyilvánosságra nem került indokolás ismeretlensége reánk kényszerít.

A tárgyalás december 22-én délután 15^{1/2} órakor kezdődött az egyetemes egyház üllői-uti házában. A bíróság D. Radvánszky Albert báró, egyetemes felügyelő és D. Geduly Henrik tiszakerületi püspök elnöklése alatt Tomcsányi Vilmos Pál dr. volt igazságügyminiszter, Szelényi Aladár dr. és Krayzell Miklós világi, Sárkány Béla, Balogh István és Domján Elek dr. egyházi és Bacsó Antal tanár-hirákból alakult meg. A jegyzőkönyvet vezette: Vietorisz Gyula dr.

Az előadói tisztet Tomcsányi Vilmos Pál dr. volt igazságügyminiszter töltötte be, ki nyilvános előadásában részletesen ismertette a per anyagát. Kiterjeszkedett a dr. Varsányi Mátyás ellen most tárgyalandó panaszok előzményeire, a svéd gyűjtésről, a magyar—svéd kereskedelmi kapcsolatokról, bor, konyak, szőnyeg, képek, autók stb. közvetítéséről, a gyűjtés eredményének a kétszeres elszámolásáról, Varsányi nyilatkozatairól, a Hegyen Épített Város pénzeinek a kezeléséről, a sorsjegy-akcióról, — amelynél a sorsjegyek árát nem fizették teljesen vissza, a sorsjegyeket viszont elégették, hogy az elszámolás könnyebb, az ellenőrzés pedig lehetetlen legyen — az első fegyelmi ítéletről, az ítélet fogadásáról, az ítélettel el nem döntött, függőben maradt elszámolások tisztázásának a követeléséről, a lelkes ellen kifejezett bizalmatlansági nyilatkozatról, az ügy tömegkérdéssé tételéről, az új budai pártszervezkedésről, a lemondó visszavonhatatlan nyilatkozatról, a cserepróbákról, majd a nyilatkozat visszavonásáról, az új fegyelmi eljárás egyes mozzanatairól és az ítéletekről röviden sorra megemlékezett s ugyanígy ismertette a másodfoku ítélet ellen beadott fellebbezéseket is. Az egész előadáson az látszott, hogy az előadó nagy delikatesszel akarta kezelni az ügyet. Mélységeiben való felkavarásától annyira tartózkodott, hogy a Luther-Szövetség fellebbezését nem olvasta fel, hanem azt is csak egészen nagy vonalakban ismertette. Még pedig annyira nagy vonalakban, hogy az abban foglalt érvek és kérések egész sorát említés nélkül hagyta. Nem terjeszkedett ki az eljárás hiányaira tett kifogásokra, nem emelte ki azokat a kérdéseket, amelyeknek az eldöntése az eddigi ítéletekben hibás vagy felületes volt, nem emelte ki a Varsányi-ügy erkölcsi vonatkozásait tekintetében mondottakat, szóval látszólag a maga részéről is hozzájárult ahhoz a *madártávlatból való ítélkezéshez*, amely eddig a Varsányi-ügyben hozott ítéleteket olyan feltűnően jellemezte. Ezzel szemben viszont ugyanígy ismertette dr. Varsányi Mátyás

felmentést kérő fellebbezését, amelynek ez a konkluziója a több, mindig mást mondó perbeli beismérés, nyilatkozat és Budáról való távozás irásban leszögezett készsége után még az ismeretesség nagyvonalúsága mellett is kinosan hatott.

Az előadás általában azt a benyomást keltette, hogy a nyilvánosság számára az előadó sok olyan dolgot elhallgatott, amit ő maga perdöntő jellegűnek tarthatott, aminek a pertraktálása ellen uri érzése tiltakozott.

Ezt a benyomást valószínűsítette az ötvenöt percnyi tanácskozás után meghozott ítélet rendelkező része, mely az előbbi ítéletek részleges felmentését mellőzi, dr. Varsányi Mátyást az Egyházi Alkotmány 324. §-ának d), f) és h) pontja alapján hivatalos kötelességei teljesítésében nagyobb mérvű hanyagság, az egyház békéjének saját egyházunkbeliek ellen való izgatással és viszálly előidézése által való megzavarása és hivatala jellegével össze nem férő magaviselet miatt eüíteli és büntetését a kerületi törvényszék által megszabott büntetés kétszeresére, azaz ezer pengő pénzbírságra emeli fel. A nyilvános előadás után az ítélet súlyosbitása meglepetés erejével hatott s az indokolás iránt való érdeklődést nagyon fokozza.

A tárgyalásból s az ítélet eddig ismert nyers adataiból — mert hiszen itt is a hangok színezete csinálja a muzsikát — nem lehet végleges állásfoglalásra jutni a Varsányi-ügy kérdésében. Meg kell várni az indokolást.

Azért a Varsányi-ügyben érdekelt egyházunk közvéleményét a teljes ítélet közzétételéig türelemre kérjük. Ez a türelem és higgadtság annál inkább szükséges, mert dr. Varsányi Mátyás 1928 dec. 8-i nyilatkozata után az egész fegyelmi ügy *ugyis csak közbeső epizódja dr. Varsányi Mátyás egyházunkból való távozásának*. Sorsát, nálunk való lelkészkedésének a lehetőségét ő maga pecsételte meg azzal a nyilatkozatával, amellyel hivatalos fellebbvalói előtt tények sulya alatt összetörve beismerte, hogy egyházunkban való működését lehetetlennek tartja s ennek a következményét önként is vállalja, ha pedig nem vállalná, állását felettesei rendelkezésére bocsátotta. Azok a körülmények, amelyek ezt a lesújtó beismerést kiváltották benne, a közben történtek, a lefolytatott fegyelmi és a legutolsó ötszáz pengős segélykérési és segélynyújtási epizód után, *sokkal fokozottabb mértékben megvannak, mint akkor voltak, mikor lemondási szándékát visszavonhatatlanul bejelentette*. A közbeiktatott fegyelmi eljárás és a hozott ítélet 1928-ban vállalt kötelezettségét semmiben sem változtatta meg. Csak két évnél hosszabb fegyelmi eljárás és fefüggesztés kellemetlenségeinek és megalázásának tette ki, a sulyos fegyelmi büntetés több ezer pengőre rugó költségével terhelte meg s csak az egyháznak okozott mérhetetlen erkölcsi károkat. *A nyilatkozat érvényét a fegyelmi ítélet nem semmisíti meg, hanem éppen ellenkezőleg: érvényre juttatja*. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy ha eddig bárki kitérhetett Varsányi dr. lemondó nyilatkozatának az érvényesítése elől, mert hivatkozhatott a fegyelmi eljárásra s függővé tette állásfoglalását a fegyelmi ítélettől, *az ítélet után nem tagadhatja meg a nyilatkozat legmesszebbmenő következtetéseinek a levonását*.

Erre az ítéletre senki nem mondhatja azt, hogy dr. Varsányit igazolja s ártatlanságának a bizonyítéka. Nem mondhatja azt sem, hogy jelentéktelen dolgok miatt hozott formai ítélet, amely felett szó nélkül napirendre lehet térni. Ha dr. Varsányi szóbanforgó nyilatkozatát nem tette volna meg, ha az egész ügy részben nem éppen ennek a nyilatkozatnak az érvényessége és a körülményei miatt fakadt volna ki, ha az ítélet nem igazolta volna a lemondás körülményeinek az alaposságát és a nyilatkozat erkölcsi kötelező erejét, akkor is csak őszinte fájdalommal és csak nagy aggodalommal lehetett volna visszaereszteni ezt a lelkészt hivatalába, aki ezen a nagyszerű helyen, ahol működésének minden intellektuális, anyagi és erkölcsi feltétele megvolt, *kijogástalanul nem tudott megfelelni kötelességeinek*. Mivel azonban az ítélet teljesen igazolja a lemondó nyilatkozatot, igazolja az egyházi hatóságoknak azt az eljárását, amellyel a nyilatkozatot kivették, igazolja a bányakerület püspökének azt az állásfoglalását, hogy dr. Varsányi Mátyás nyugdíjazására meg kell történniök a megfelelő lépéseknek, nem kételkedünk abban, hogy ez után az ítélet után nem győzelmi torok, nem is bizalmi nyilatkozatok és nem dr. Varsányi Mátyás visszahelyezése vagy hasonlók következnek, hanem *dr. Varsányi Mátyás nyugdíjazása, amire most már a fegyelmi ítélet formailag és lényegileg megadta az alapot*. Az ítélet előtt — félhivatalos felfogás szerint — korai lett volna a nyugdíjazás kérdésében való állásfoglalás. Mivel elmozdítás nem történt, most már megvan a törvényes jogalap arra, hogy a nyugdíjazás ügye elintéztessék.

Nekünk emberségesség szempontjából ez ellen az elintézés ellen kezdettől fogva nem volt kifogásunk. Ha a nyilatkozatot korábban ismertük volna, még inkább lándzsát törtünk volna mellette, mert az egyházat s dr. Varsányit is szívesen megkíméltük volna az elmúlt három esztendő minden izgalmatól és attól a három ezer pengőnél nagyobb büntetéstől és költségtől, amit a hozott ítélet jelent számára. Mi azt is sajnáljuk, hogy ez az egyházas és emberséges álláspontunk előbb — pl. a másodfoku ítélet után — nem juthatott győzelemre. Dr. Varsányinak ez is 1300 pengőnél több megtakarítást jelentett volna. Aminthogy általában már most is leszögezhetjük, hogy dr. Varsányi Mátyás ebben az egész áldatlan ügyben barátainak köszönheti legnagyobb bajait. Ha bűnbánata nemcsak szavakban, hanem tettekben is megnyilvánul, ha kitér a konfliktusok elől és ha »hiveinek« semmiféle kétes szivességét nem veszi igénybe, simábban és egyszerűbben kibontakozhatott volna azokból a kellemetlenségekből, amelyekbe gabalyodott. Ha van valaki, aki azt tanácsolja neki, hogy a svéd gyűjtéssel, a svéd sarokkal számoljon el, a különböző kéteessé vált adományok és egyebek dolgát a Luther-Szövetséggel és az egyházzal rendezze, az egyháztól fefüggesztése tartama alatt segélyeket ne kérjen és még ha adnak neki, akkor se fogadjon el, akkor az ügy nem mérgesedik el annyira, hogy helyrehozhatatlanná váljék.

A Luther-Szövetséget ebben az ügyben mindig a közérdek és a magasabb erkölcsi szempontok

vezették. Minket még a perbeli ellentét sem akadályozott meg abban, hogy a stólakérdés általunk hangoztatott elintézésével dr. Varsányi Mátyás jövedelmét havi száz pengőnél többel ne növeljük, ami többre rugott s amiből nem lett volna olyan erkölcsi kára, mint a hívei többségétől kapott 500 pengős segélyből... Ha tanácsainkra és utmutatásainkra hallgatnak, sok más tekintetben is enyhítettük volna a helyzet súlyosságát úgy rá, mint az egyházra nézve. Sok esztelen személyi és pártfanatizmus állta útját annak, hogy a legjobb megoldáshoz juttathattuk volna.

Szükségtelen kellemetlenségek nélkül való megoldás helyett más lett a megoldás. Reméljük azonban, hogy most már és ezután olyan intézkedések történnek, amelyek budai egyházunk minden rosszhiszemű és felesleges nyugtalanítása nélkül a legrövidebb időn belül megoldják dr. Varsányi Mátyás végleges távozásának immár három éve függő kérdését. C. c.

Ujévi fohász

Isten, öröklét nagy Királya,
Ki az időt adod nekünk
Keretként, hogy mint drága képet
Beleillesszük életünk!

Ez évet is im, elküldötted,
Itt áll, mint egy üres keret; —
S ami a képet befesti:
Cselekvésünk lesz az ecset.

Nagy munka lesz, ha azt akarjuk,
Hogy krisztusi legyen a kép,
Mely magán hordja Isten-Atyánk
Ihleted szent leheletét.

Oh légy Te velünk, hogy magunkról
Ne festhessünk torz alakot! —
Mely Tőled csak azt érdemelné,
Hogy szomorun lomtárba dobd...

Kegyesen, áldón sugarazd ránk
Szereteted szent ihletét!
Igy megnyeri majd munkánk Tőled
Soha el nem muló becsét.

És kiveszed majd az időből
Egykor küzdelmes életünk
S magadhoz veszed, mint drága kincset,
Alkotónk, édes Istenünk!

Vitovszky István

A budapesti rendőrfőkapitányság december 18-án elrendelte, hogy a vakokat fehér bottal lássák el és felkérte az utcán járó közönséget, hogy legyen minden tekintetben a közlekedésben nagy nehézségekkel küzdő vakoknak segítségére. Amint lapunk olvasói bizonyára visszaemlékeznek, f. év március 5-én hirt hoztunk arról, hogy Párizsban Guilly d'Herbemont kisasszony ötletére az L'Echo de Paris nevű lap népszerűsítette ezt az eszmét, melyet a hatóságok aztán a köztársaság elnökének részvételével meg is valósítottak és az első 5000 darab fehér pálcát, melyeken Párizs város címere is rajta volt, nagy ünnepséggel osztották ki.

Örvendünk, hogy ez a nemes, emberbaráti lelkületről tanuskodó gondolat nálunk is megvalósult és szeretettel kérjük mink is lapunk olvasóit, hogy vegyék pártfogásukba az utcán járó vakokat.

Istent érezni kell

Hogy van Isten, — mondod —
El tudod képzelni;
Mert egy Alkotónak,
Világfentartónak
Valahogy kell lenni.

Én pedig azzí mondom:
Képzeted semmi!
Istent érezni kell
Áldó szeretettel,
Nem pedig képzelni.

V. I.

Istentiszteleti rend a budai ev. templomban

Január 3-án d. e. 10 órakor német istentisztelet: Fürst E.
d. e. 11 órakor magyar istentisztelet: Váczi J.

Január 10-én d. e. 9 órakor ifjusági istentisztelet: Reif.
d. e. 11 órakor magyar istentisztelet: Fürst.

Kereszteltük: Bartholy Angelát, Deptner Ágotát,
Péter Zsuzsannát.

Eskettük: Gaáli Albertet Wayand Rozáliával, Gömör Frigyeszt Maar Margittal, Matyák Istvánt Mészáros Máriaival, dr. Nagy Jenőt Véky Magdolnával.

Temettük: Özv. Wistyák Pálnét, Höffelmann Terézt, Wester Iónát, özv. Telekdy Károlynét, Hefty Paulát, Jurás Máriát, Madler Lajosnét, özv. Schöller Károlynét, Morvay Józsefnét.

Boldog új évet kívánunk lapunk minden előfizetőjének, olvasójának és budai egyházunk minden tagjának.

Az idők járása nagyon megnehezült hazánk és egyházunk felett és azért minden erőnkkel kell fáradsunk az egyházban és a hazában reánk váró feladatok munkálásán és megoldásán. Isten kegyelmével az új esztendőben is szolgálni akarjuk szent országának érdekeit: hirdetjük az evangéliumot és hirt adunk a vallásos élet jelenségeiről. Tájékoztatót adunk az egyházi életnek kérdéseiről és a keresztyénség nagy harcairól, melyeket a közömbösség, a hitetlenség és az istentelenség ellen vívnia kell.

Minthogy ebben a munkánkban kizárólag az előfizetési díjakra vagyunk utalva, szeretettel kérjük lapunk t. előfizetőit, küldjék be mielőbb a 6 pengőt kitevő előfizetési díjat és szerezzenek lapunknak minél több támogató barátot.

Hymen. Ruzicska László, a kelenföldi ev. egyház val-lástanára, ki két évnél hosszabb ideig működött segéd-lelkészi minőségben budai egyházközségünkben, eljegyezte magának jövőendő élettársul Daubner Erzsébetet, a budai Luther-Szövetség vegyeskarának kedves és buzgó tagját. Örömmel köszöntjük e helyütt a fiatal jegyespárt és szándékolt frigyükre Isten bőséges atyai áldását kívánjuk.

Hefty Paula a budai Lutherszövetség volt buzgó tagja, lapunk lelkes és szolgálatrakész munkatársa, rövid súlyos szenvedés után dec. 20-án váratlanul elhunyt. Vele meleg érzésű, költői lelkületű testvért veszítettünk, ki mindenkor szóval és irással kész volt a szolgálatra és a bizonyágtételre. Édesanyja és tizennégy testvére siratja. A család fájdalomában és keserű veszteségében őszinte szívvel veszünk részt. Az elhunyt drága lélek emlékezetét kegyelettel megőrizzük és áldjuk.

Budai evangélikus iskolánk az idén 59-ik karácsonyi ünnepélyét rendezte meg. A szép karácsonyfát villanyos gyertyácskák világították meg. Az áldozatkész gyermek-és iskolabarátok adományából 58 gyermeket ruháztak fel. Az iskola barátai természetben is sok adományt juttattak

az iskolának. Az ünnepen 3 gyermek a *Hornyánszky Viktorné* alapból, 5 gyermek a *Horváth Béla* emlékére tett alapítványból kapott segítyt, egy leányka a *néhai lándori Kéler Erzsébet emlékére* névtelenül adott 20 pengős adományt és 1 gyermek ugyancsak névtelen adakozó ajándékát kapta. Az alapítványi és egyéb segítyeket *dr. Demel Aladár* felügyelő osztotta ki. Ünnepi beszédet *Weil Endre* tanító és *Fürst Ervin* helyettes lelkész mondtak, az ifjúság szép énekek és ügyes szavalatokkal vett részt az ünnepségben, melyen minden tanuló kapott a Jézuskától ajándékot. Az iskola volt növendékei és szülők nagy számban vettek részt az ünnepélyen, mely minden résztvevőnek tisztá örömet szerzett. Örömmel láttuk, hogy az iskola két régi igazgatótanítója fiatalos frűgeséggel segített a tanítótestület tagjainak az ünnepély rendezési munkálataiban. Kedves emlékként őrizzük az ünnepély másorát, mely az egyik tanító ur buzgóságát és művészetét dicséri.

Néhai öz. Uhlmann Lajosné, volt egyházi ügyészünk: dr. Uhlmann Lajos édesanyjának emlékére Pozsonyban lakó leányától 50 pengőt kaptunk jótékonycélra. Az özszeget két család között osztottuk meg, melynek feje munkanélkül van. Midőn ezt a nemes adományt nyilvánosan nyugtazzuk és a segítyezett két család nevében megköszönjük, arra kérjük lapunk olvasóit és egyházunk híveit is, hogy gyakorolják a kegyeletnek ezt az igazán evangélikus módját: drága sirmélekek emelése helyett gyakoroljanak szeretetet az élőkkel szemben az elhunytak nevében, virággal pedig addig kedveskedjenek szeretteiknek, míg azok élnek és a virágokban gyönyörködhetnek.

A németországi ev. egyházak szövetsége okt. 23-án szótartot intézett az egész kereszténységhez, melyben a háboruért való felelősség terhét, melyet a versaillesi békediktátum igazságtalanul a német nép nyakába varrt, elhárítja magától és utalva 1922 óta kifejtett tevékenységére, ez irányban is annak eddig elért eredményeire felhívja az egész kereszténységet, hogy a gyűlölet és hazugság szelleme ellen vegye fel teljes eltökéltséggel a harcot és segítse diadalra a sokat rágalmozott és bántalmazott német nép igazát és jogos ügyét.

Swen Hedin okt. 18-án Stockholmban a Söderblom Nátán érsek emlékezetének szentelt békekonferencián a templomban ezrek előtt tartott előadásában azt mondta a versaillesi békéről, hogy az a leggigantikusabb ostobaság volt. Nem krízisben, hanem katasztrófában élünk, mely *Spengler* jóslatát a nyugati kultúra bukásáról valóra fogja váltani. Békéről addig beszélni nem lehet, míg a hadiadósságokat nem törlik és nem tépnek szét minden a háborus bűnösséget elismerő kierőszakolt vallomást.

D. Söderblom Nátán, a julius havában elhunyt világszerte ismert svéd primás, upsalai érsek helyébe a király dr. Erling Eidem egyetemi tanárt nevezte ki. A jelölésre jogosultak három egyetemi tanárt ajánlottak a kinevezésre. Az új érsek 51. évében van. 1928 óta a lundi egyetemen az újszövetség magyarázója volt és különösen Pál apostol leveleinek tanulmányozásával foglalkozott behatóan. Az új svéd bibliafordításban is közreműködött. Palesztinában, Egyiptomban, Görögországban tett tanulmányutakat többiben. Mint egyházi szónok és vallási író széles körökben ismertté tette nevét. Komoly egyénisége tekintélyt biztosít neki a különböző egyházi irányzatok hívei között. Kinevezetését általános megnyugvással és bizalommal fogadták. (Allg. Luth. K. Zeitung).

D. John A. Morehead, a lutheranus világszövetség nálunk is személyesen ismert vezetője, »An Endurance Test in Lutheran World-Cooperation« címen felhívást bocsátott ki az egész földkerekség evangélikus egyházaihoz, melyben reámutatva az oroszországi, ukránjai, romániai, délamerikai és más országokban élő evangélikus egyházak anyagi szükségleteire, a tehetősebb hitorsosokat adakozásra hívja fel a tervbe vett segítők munkák elvégzésére. Megemlíti többek közt, hogy Dél-Amerikában az utolsó 2—3 év alatt 80.000 magyar bevándorló között mintegy 6000 evangélikus is van és ezek számára utazó lelkészt kellene alkalmazni a világszövetség támogatásával. Megemlíti azt is, hogy az 1931. évre 100.000 dollár kiadása volt tervbe véve, de eddig még csak 31.186 dollár gyűlt össze. Ebben szerepel a csehországi német ev. egyház 139 dollár, az erdélyi magyar ev. egyház 9'05 dollár adománnyal. Különösen fontosnak jelzi az oroszországi ev. lelkészképző szeminárium támogatását, melynek munkásságától függ a mintegy egymilliót számláló orosz evangélikusságnak lelkesekkel való ellátása.

A Baár Madas ref. leánylyceum növendékeinek önképzőköre a nyugalomba vonult Főrís Miklós tanár tiszteletére dec. 5-én szépen sikerült nyilvános irodalmi ünnepet rendezett, melyen dr. Ravasz László püspök méltatta melegen a kiváló tanár lelkes munkásságát. Az ünnepély közönsége bensőséges ünneplésben részesítette a kiváló pedagogust.

A szovjet kormány néhány éve eltörölte a hetet és öt nappól álló időciklust állapított meg a vasárnap teljes megszüntetésével. Minthogy azonban a földművelő lakosság nem akart megbarátkozni ezzel az új renddel, a földmívelési népbiztosság kénytelen volt visszaállítani a hétnapos hetet a vasárnapra úgy a kollektív gazdaságokban, mint az állami birtokokon.

Hegyen Épített Városra adakoztak: Borbély Ilonka 9, Gerő Gyula 6, Gerő József 2, Hafenscherm Lajos 10, Harsány György 6, Harsány Oszkár 6, Hermann Béláné 6, Kodnár Dömötörné 3, Kosztolányi Attila 3, Kövecses György 10, Markóczy Irén 2, dr. Masznyik Márton 6, öz. dr. Neumann Miksáné 6, Polevkovics Gusztáv 6, Schumacher Károly 5, Szalay Ernő 3, dr. Trompler Ernő 3, dr. Uhlmann Lajos 10, Weinecker Nándor 5 pengőt.

Tagsági díjat fizettek: Borbély Ilonka, öz. Borbély Józsefné, Gerő Gyula, Harsány György, Harsány Györgyné, Harsány Oszkár, Harsány Oszkárné 2—2 pengőt.

Árpádházi Erzsébetről, kit a római egyház szentjei sorába iktatott, mi evangélikusok is szeretettel megemlékezünk. Benne élt Jézusnak szava: *Boldogok az irgalmasok, mert irgalmasságot nyernek.* Sorsa rendkívüli volt. Már 4 éves korában elvitték Thuringiába 6 évvel idősebb vőlegényének családjába, 14 éves korban férjhez adták. 15 éves korban anya lett, 20 éves korában özvegy és 24 éves korában, 1231 november 19-én meg is halt. Mi is dicsérjük benne az igaz keresztényen alázatosságot, az irgalmasságot és a lelkiismeretességet, melyek valódi evangélikumi tulajdonságok. Életét a legendák annyira kiszínezték, hogy nem lehet mindig biztosan a valóságot megállapítani. Annyi azonban bizonyos, hogy nagyon kegyes, Istennek és embertársainak élő lélek volt, aki a mi tisztelőnket is megérdemli, bár mi különbséget teszünk a szív rugóit és a kegyesség külső megnyilatkozása között és azért nem tudjuk minden cselekedetét helyeselni.

Bangha Béla: *Utóhang a Szent Erzsébet-ünnephez* címen cikket írt (Magyar Kultúra, dec. 5.) s abban szól Erzsébet hitéről: »Nem akármilyen hit, nem alanyi elképzelés, szabadkutató ingoványon álló s málló délibáb, hanem az »unam, sanctam, catholicam et apostolicam«, az egy, szent, katolikus és apostoli Egyház hite, a Péter sziklatalaján nyugvó hitrendszernek engedelmes és megvilágosult követése: ez nevelte Erzsébetet, ahogy ez nevelte a szenteket mind. Ha Luthernek, Kálvinnak s a modern hithagyás és egyházforradalom bármely prókátorának minden érve, minden gáncoskodása, minden vádjai a katolikus ellen helyt állna is, ezen a ponton megdőlné a tagadásnak minden okoskodása: a szenteken. Miként van, hogy az Erzsébetek és Assisiek mind-mind nálunk vannak ezernyi számban és csak nálunk vannak? És odatul sok jóhiszemű tévedő van, de egy sem ezek közül?... Vannak nekik híres vitatkozóik, verekedők, sőt rajongóik, derék embereik, de nincsenek Erzsébetjeik.« Felvilágosításul Bangha páternek csak annyit válaszolunk, hogy a reformáció hősei nem a katolikus, hanem a romanum ellen (ami ebben az esetben paganumot is jelenthet) küzdöttek. Az evangélikus egyház Pál apostol tanítását tartva szembe előtt, senkit nem ítél meg, az ítéletet az Urra hagyja, aki egyedül fog helyesen ítélni. Épp azért nincsenek szentjei, mert azt is tudja, hogy minden ember bűnös. De ha szentjeink nincsenek is, öntudatos, Krisztusban hívő és hitüknek megfelelő életmódot folytató hívei az evangélikus egyháznak is vannak. De az evangélikus egyház ezekkel nem dicsekedhetik, mert tudja, hogy a hit és a hitnek megfelelő élet a Szentlélektől van, melyet az egyház senkinek nem adhat és el sem vehet s azért csak alázatosan lélekkel magasztalhatjuk az Urat, hogy kegyelemből tart meg minket. Vannak bizony nekünk is Erzsébetjeink, Zsuzsannáink, Johannáink, Matildjaink, Vilmosaink, Ágostjaink, Arminjaink elég nagy számmal, kiknek életéből kiderül, hogy nem hiába vették az isteni kegyelem ajándékát, hanem hűségesen sáfárkodtak azzal Isten dicsőségére és testvéreik javára. De mi ezekkel nem hivalkodunk, mert tudjuk, hogy ők is csak szolgák voltak, kik megtették kötelességüket. Nem emlegetjük őket, mint

a római egyház az ő szentjeit, mert nem akarjuk, hogy az ő tiszteletük megcsorbítsa annak tiszteletét, aki egyedül ut, igazság és élet minden bűnös lélek számára.

A budapesti református egyházakból alakult új esperesség első esperesévé a tizenhárom egyházközség teljes megértelműséggel Szabó Imre farsori lelkészt választotta meg, esperességi gondnokká pedig dr. Némethy Károly v. b. t. t., ny. államtitkár, eddigi egyházközségi főgondnokot. Az esperesség teljes tisztikarát is megválasztották. A névsorban a budapesti református hívek legkiválóbbjaival találkozunk és már ez az összeállítás is biztosítja azt, hogy a budapesti esperesség lesz az országos ref. egyháznak legelső egyházmegyéje. Örömmel látjuk, hogy a református egyház vezetőiben van érzék a kor követeléseiről, van önzetlen áldozatkészség is, mellyel lemondva bizonyos szerzett jogokról a köz javára, a református egyház több mint százezer főt számláló hívő sereg legkiválóbbjainak közreműködésével teljes erővel szolgálják az evangélium szent ügyét. Zsinatot is már két ízben tartottak a trianoni diktátum óta és nem féltek attól, hogy ezek munkája a mai kor zavaros hangulatának hatása alatt káros lehetne egyházukra. Ezért fejlődik és gyarapodik is a református egyház, ezért lehet ott sok sikeres munkáról beszámolni. Csak minálunk nem hajtják végre a régi törvényt, melyet bölcs elődök hoztak, csak minálunk nem lehet zsinatot tartani, mely egyházunk legelőkelőbb kérdéseit aukotmányos uton megoldaná. Miért? Mert egyes személyek a maguk érdekeit a közegyház fölé emelik és mert a törvénytisztelet olyan csekély fokon áll, hogy egyesek azt vélik, saját akaratuk pótolhatja a törvényt és ők egymaguk boldogíthatják az egyházat.

Reversalis veszteségeinkkel foglalkozik a Magyar Kultúra dec. 5-én megjelent számában és megállapítja, hogy ahol református és evangélikus felek a vegyesházasságban összekerülnek, ott rendszerint az evangélikus egyház kárára történik a megegyezés a születendő gyermekek valása dolgában. Sajnos, ez úgy is van a valóságban, mert a mi evangélikus egyházunkban nincs egységes vélemény a kérdésre nézve. Mert míg a református egyház legutóbb kihirdetett zsinati törvénye is arra kötelezi a lelkészeket, hogy még az evangélikus jegyesektől is a református egyház részére szorgalmazzanak ilyen kedvező megegyezést, addig sok evangélikus lelkész még a róm. katolikusokkal szemben sem sürgeti a reversalist és vezető egyházi férfaink közt is szép számmal akadnak, akik reversalis követelése és nyeresé nélkül adják oda gyermekeiket nem evangélikus vallású kéréseknek. Mi is valljuk, hogy az egyháznak rendre, fegyelemre szükség van. Ezt azonban nem lehet fegyelmi szabályzatokkal létesíteni, hanem csak azzal, ha *egészséges evangélikus közvéleményt* alakítunk ki, mely *hűtlenségek, árulásnak bélyegezi az egyházunk kárára adott reversalist* és megköveteljük az egyházunkban tiszteletbeli állásokat, presbiteri tisztséget, tanító vagy lelkészi jellegű hivatalt viselőktől, hogy necsak maguk járjanak el úgy minden dolgukban, amint az példaként a hívek előtt álló férfiakhoz illik, hanem gyermekeiket is úgy neveljék, hogy azok is minden cselekedetükkel az evangélikus egyház iránt való hűségükről és szeretetteljes ragaszkodásukról tegyenek bizonyosságot. Ha mi magunk becsüljük meg jól egyházunkat, akkor mások előtt is lesz neki tisztessége.

A francia gyarmatügyi kiállításon a protestáns misszióknak is volt pavillonja, melyben mindenféle statisztikai kimutatások voltak a misszió nagy munkamezejéről. A francia prot. misszióknak ma 576 állomása és 2139 evangélikus helye van, hol 265 európai és 2985 bennszülött misszionárius működik. A missziói egyházak tagjainak száma 110.439, hitoktatásban részesül e missziók útján 43.669 gyermek. A fenntartott iskolák száma 1401. Algír, Annam, Dahomey, Madagaszkár, Marokkó, Oceánia, Senegal, Tahiti, Togo, Tonkin, Uj-Kaledonia és Zambézi a francia prot. missziók működési tere.

Az egész földön van 4598 prot. missziói állomás és 40.513 evangélikus hely. A missziók felnőtt egyháztagjainak száma 306.246. A működő misszionáriusok száma 29.188 európai és 15.173 bennszülött. A prot. missziói iskolák száma 46.580, a tanulók száma 240.600. A prot. misszióknál 876 kórház működik, 1686 dispensaire, 6129 missziói orvos és 22.290 missziói ápoló. Az egész protestantizmus nagy áldozatokat hoz az Ur missziói parancsának

végrehajtására. Azok az egyházak virágoznak hazájukban is a legjobban, melyek a misszióért a legtöbbet imádkoznak, dolgoznak és áldoznak. Itt volna már az ideje, hogy a magyar protestantizmus is komolyan ébredjen annak a kötelességének tudatára, melyet az Ur parancsa: »Tanítsatok minden népeket...« mi reánk is ró.

A „Leipziger Ill. Zeitung“ december 7. számában dr. Stein Erich tanár közöl karácsonyi elmélkedést, melyből a következő rész közlését tartjuk érdemesnek. »Hogy az ember ezt a kegyességet elvesztette, ez a mai válság egyik gyökere, mely válság nyilván sokkal súlyosabb, mint bármely gazdasági válság. A vágyódás az idők és a látszat fölött való ország után napjaink emberében sokkal erősebben van meg, mint bármely előbbi korban volt. Oda vonz minket a vágy és legjobb pillanatainkban érezzük, hogy ez a honvágy nem lehet pusztá családka érzés.«

A spanyol köztársaságban a katalán nyelv napról napra jobban érvényesül. A bibliatársulat az evangéliumokat és az ap. cselek. könyvét kiadta e nyelven és három hónap alatt 12 ezer példányt adott el.

A párizsi gyarmatügyi kiállításon nagyon sok bibliát, újtestamentumot és egyes szentkönyveket adtak el a legkülönbözőbb nyelveken. Párizsban szolgáló tuniszi katonák készpénzért vásárolták a szent könyvet, marokkói, algíri, szudáni bennszülöttek tekintélyes számban kérték a könyvet, sőt tibeti lámák is hazájukba vitték az újtestamentumot.

Remélem, hogy jó bankjegyekkel van ez a táská megtöltve, — mondotta tréfásan egy férfi a villamosban, aki mellett egy bibliárus ült. Igen, felelte az árus, olyan bank jegyeivel kereskedem, mely soha meg nem bukhatik. Mondá és egy újtestamentumot kínált a tréfálkozó kedvű embernek. »Valóságos kincseket fog találni e kis könyvben. Azt mutatja, hogy bár valamennyien szegény bűnösök vagyunk, ingyen kegyelemből nyerhetünk bocsánatot.« Mily szerencsés találkozás! — mondá a férfi, miközben megvásárolta a szentkönyvet.

Bácsy Péter mészáros- és hentesmester, II. szénatéri piac, fióközet II., Medve-utca 19, ajánlja elsőrendű árúit, kéri hittestvéreink jóindulatú támogatását. Olcsó árak Pontos kiszolgálás.

Hill Ottilia ruhaszalonját (II., Fő-u. 7. I/12.) a kedves Hittestvérek figyelmébe ajánljuk.

Krausz Rezső kályhás mester II., Csalogány-u. 50. aranyéremmel kitüntetett, 75%-os hadirokkant hittestvérünket támogassuk, ki jól és olcsón dolgozik. Telefon: 546-67.

Eőry Imre angol és francia szabó, I., Ráth György-u. 12. sz. (Kékgyölyő-u. sarok) kéri a hittestvéreket, keressék fel bizalommal. Olcsó díjak, jó munka.

Orosz csikóbunda

készpénzárban 350 pengőből
sportbundák, prémbőrök nagy választékban

SOMOGYI szücsnél

VIII., Rákóczi-út 23. félemelet (Uránia mellett)

40 éves prot. cég

Telefon: J. 363-14

Első Magyar Általános Biztosító Társaság

Alakult 1857-ben. — Budapest, IV., Vigadó-tér 1.

A legrégebbi és legnagyobb magyar biztosító intézet

**Az evangélikus egyháznak harminc év óta
szerződéses biztosító társasága**

Fiókjai vannak az ország egész területén.

Elfogad biztosításokat a következőkre:

**Emberélet és baleset, tűz,
jég, üveg, autó, géptörés, betörés,
pénztári kiküldött kirablása, szállítmány, uti-
poggyász, értékküldemény, állat és szavatosság.**